

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: a »Képes Világlap«-pal együtt
Egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket fel vesz
a kiadóhivatal.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. KOVÁCS JÓZSEF
ÜGYVÉD

SZERKESZTŐSÉG: Kossuth Lajos-utca 1193. szám
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája

Sok a baj.

Kunszentmárton, április 13.

Sok bajjal, vesződséggel jár az élet. Ha az egyiket tul esünk, jön a másik, mert csak úgy rendes a világ, ha a baj soha meg nem szűnik. Bajra kelünk, bajra fekszünk, igazán csoda, hogy még élünk.

A sok baj között legnagyobb baj, hogy nincs pénz. Nincs pénz a takaréokban, a tőkepénzesnél, a polgárnál, szóval sem palotában, sem kunyhóban. Hol van hát a pénz? Valahol csak kell lennie? Van, van valahol, de hol, az nem tudható ki.

Nincs pénz és mégis rém drága minden. A ruhanemű, az élelmiszer árai borzasztó módon felszöktek, ami még tegnap fillérré volt kapható, ma már koronáért sem eladó. És egy érdekes van a dologban. A kereskedő, ki dupla áron ad el portékát, — megbukik. Megbukott, mert nincs pénze. A vevő nem fizet, mert annak sincs, ha fizet is valamit, azt a kereskedő elkölti a drága életre. Hétszáz kereskedő bukott meg eddig, hétszáz kereskedőt tett tönkre a pénzdrágaság.

Ilyen viszonyok között aztán nem csoda, ha a középosztály tönkremegy. Tönkre kell mennie, mert minden tényező azon működik, hogy ez az államfenntartó elem teljesen megsemmisüljön. Megsemmisül, mert azokat a terheket, melyek a vállaira nehezülnek, el nem bírja.

Nagy baj ez mind, érezzük a súlyát és nyögünk alatta. Nyögünk alatta, mert nincs pénzünk, fizetni nem tudunk.

Ezekhez a bajokhoz járult az utóbbi években egy újabb nagy baj, mely szintén elősegíti a középosztály romlását: ez a cselédkérdés.

Cselédkérdés! Új szó ez, az öregek nem ismerik, csak az utóbbi időben lett divatos, mondjuk szalonképes és olyan szalonképes lett, hogy ma már komolyan kell vele foglalkozni.

Olyan magasra emelkedtek az utóbbi időben a cselédbérek, hogy pár évvel ezelőtt álmodni sem mertük volna azt. Ha az élelmiszerek és más szükségességek ára 50 perccenttel emelkedett, a cselédbérek 100-150 perccenttel emelkedtek. Ha egy cselédnek pár évvel ezelőtt fizettünk 10-12 koronát, most fizetnünk kell 20-30 koronát.

Miből, hogyan magyarázható e

borzasztó emelkedés, mikor pénz nincs, amikor a szegénység napról-napra szemmel láthatóbb?

Nekem az a szerény nézetem, hogy a cselédbérek borzasztó módon való emelkedését részben a cselédirtó gazdák segítik elő. Igen a gazdák, kik egymást ugyszólván tullicitálják, hogy ki ad többet a cselédnek. A cselédet vivő asszonyok annyi jó tulajdonsággal ruházzák fel a cselédet, hogy az általuk kimondott bért szónélkül megadják. Sőt megtörténik, hogy a gazdaszönyök egymástól csalogatják el a cselédet.

Igy aztán nem csoda, ha irtóztató magas a bér. A cseléd annyit kér, amennyit akar, az ember kénytelen megadni neki, mert ha nem adja meg, a szomszéd megfogadja és pár nap múlva az új cseléd nagyobb bérral áll elő.

Nem csodálkozom azon, ha egy-két év múlva nem lehet cselédet fogadni. Ha ilyen mértékben emelkedik a bér, a cseléd nagyobb ur lesz mint a hivatalnok. Kunszentmártonban 20-30 koronát fizetni és teljes ellátást adni a házi cselédnek, igazán luxus, melyet csak a tőkepénzes tehet meg.

Nincs pénz, nagy a drágaság és ime mi vagyunk rajta, hogy a drágaság emelkedjen. Kiabálunk, nyögünk a teher alatt, de semmit sem teszünk, hogy ezen változtassunk. Pedig már több terhet nem bírnak el, — adja az Isten, hogy az eddigit kibírjuk.

Az új földadó kataszter.

Az 1909. évi V. t.-c., illetőleg Kunszentmárton község kérelme alapján Kunszentmárton község határára nézve megejtett új osztályba sorozás alapján készült új kataszteri munkálatokat a községi elöljáróság a nyilvántartó segédjegyző hivatalos helyiségében 30 napi közszemlére tette ki. A közszemle április hó 3. napján kezdődött és május hó 2. napján ér véget. A saját érdekében cselekszik minden birtokos, ha a birtokára vonatkozó kataszteri adatokat, különösen az új birtokveket megtekintti. Csakis így győződhetik meg, hogy a felvétel helyes-e és hogy földadója szaporodott-e vagy fogyott.

Az egész község földadója az 1905. évben történt mérnöki helyszínelés előtt felvett kataszteri tisztajövedelem alapján 46501 kor. 70 fill. volt. Az 1905. évi mérnöki helyszínelés s a mivélési ágakban beállott változások felvétele alapján a földadó 48832 kor. 29 fillérré szaporodott.

Részben az 1909. évi V. t.-c. rendelkezései szerint a földadó kulcsának 25.6%-ról 20%-ra történt leszállítása, részint az új osztályba sorozás alapján az egész község földadója 1913 évben 38.366 kor. 87 fill.

lesz, tehát 2330 kor. 56 fillérral kevesebb az 1906. évi és 8134 kor. 86 fillérral kevesebb az 1907. évi s az azóta járó földadónál. Járulékaival együtt a földbirtokok után 17-978 kor. 01 fillérral, kerek összegben 18 000 koronával lesz kisebb az egész község adóterhe a mai kivetési kulcsok szerint történt számítás szerint, mint eddig volt.

A földadó revízió országszerte a legtöbb községben a földadó kivetésének alapjául szolgáló kataszteri tiszta jövedelem felmérése folytán, a földadó kivetési kulcs leszállítása dacára, a földadó szaporodását eredményezte. Kunszentmárton község szerencséje a régi hibás felvételek helyesbítésének s mindenestre a revíziónál közrehatott tisztviselők ügybuzgóságának és jóakarátának a következménye.

Mezőgazdasági gépekről.

Nagy Károly

igazgató, gazdasági szakintéző.

Régebben, amikor még a megélhetéshez nem volt szükséges a nagyobb mennyiség előállítása, a kevesebb termelés mellett a gépek háttérbe szorultak, illetve nem is voltak. Szarlóval, vagy akinek sok volt, kaszákkal aratták le a termést, azután lóval nyomtatták el; nem is szőlők a talajmunkáláshoz szükséges talajmivelő eszközök kezdetlegességéről. A nagyobb mennyiség előállítása nem volt szükséges, mert arra vásárlót sem lehet kapni, vagy pedig ha jött a vevő, a gabona elszállítása okozta a legnagyobb gondot, s így inkább a lábón elhajtható állatoknak tenyésztése volt kifizetőbb. Ma ennek éppen ellenkezőjét látjuk már. A változott viszonyok megváltoztatták a gazdálkodás mikéntjét, — a gabonatermelés az állattenyésztés fölé helyezkedett. S ez a körülmény készítette az embereket, hogy a talaj megmunkálásához, vetéshez, kapáláshoz, aratáshoz, csépléshez a réginél tartósabb, jobb, kevesebb vonó erőt igénylő eszközöket készítsenek. Egyidejűleg fejlődött ugyan a mezőgazdasági gépek mai modern formája a technika többi vívmányaival, de tán mégis szembeszökőbb a fejlődés a mezőgazdasági gépeknél.

Kifogástalanul működő egyes, kettős ekék, extirpátorok, tárcsás boronák, kultivátorok, vetőgépek, kaszáló, gyűjtő, forgató, arató, cséplőgépek állanak a gazdálkodó rendelkezésére oly mennyiségben, hogy kiválasztani a sok közül a jót, — igazán nehéz feladat. Minden egyes gépnek meg van a jó tulajdonsága, s annak dacára mégis állandóan újítanak rajta, — tökéletesítik.

Ezelőtt csak 10 évvel használatba került gépeknél ma már a kevesebb vonó erő szükséglet, tökéletesebb munkavégzés s ami a legfőbb dolog, a jobb anyagból készült gépek nagyobb elterjedésnek örvendenek. A legfőbb, amit a gazdálkodónak figyelmen kívül hagyni nem szabad az, hogy a megvásárlandó gép milyen anyagból készült s milyen munkát végez. A gép anyaga biztosítja a társaságot, a gép tökéletes munkája pedig visszatéríti a befektetett pénzt. Azon feltevések s állítások pedig, hogy gépekre nincs szükségünk, előbb-utóbb meg fognak dőlni

ép úgy, mint a régebbi azon feltevések, miszerint vetőgép, vagy cséplőgép felesleges; mert alig találunk ma már embert, ki kézzel jól tudna vetni, vagy lóval nyomtatni!

Igen is, el fognak terjedni a nép körében a kaszáló-, aratógépek és gőzekék is, mert a változott viszonyok azt szükségessé tették, már eddig is. Hogy az embert, a kézi munkát nem pótolják teljesen, az kétségtelen, mert nem is az a cél, hogy azt feleslegessé tegyék, hanem az, hogy a munkát gyorsabbá, így olcsóbbá s a termést az időjárás szélsőségeinek ki ne tegyék oly hosszú időre továbbra is. Ugyancsak szükségességének bizonyítására hozom fel, hogy vállal-e szívesen aratást a munkás, ha tudomására jut, hogy lóval kell azt elnyomtatnia? Bizony nem. Így leszünk a kaszáló- és aratógépekkel is. Szükséges tehát, hogy figyelmünket el ne kerüljék a kaszáló-, aratógépek munkája, hogy szükség esetén szerzett tapasztalataink s ismereteink a vásárlásnál már felhasználhatók legyenek.

A folyó évben a „Massey Harris”-féle fűkaszáló, kéveket arató gép és lógereblye, mint amelyek igen szükségesek, a helybeli gazdasági népiskolánál használatban lesznek, kérem a gazdaközöniséget, hogy ezen gépek munkáját kísérje figyelemmel. Az elért eredményt a gazdaközöniséggel annak idején közölni fogom.

Hirek.

Kunszentmárton, április 13.

A MÚTKOR

olvastam, nem is tudom hán, elég a hozzá, hogy olvastam valahon egy érdekes apróhírdetést, vagy miesodát az apróhírdetések között.

Halló! Halló, uram! Tudja már ön azt, hogy:

Csak ruha teszi az embert!

Ilyenforma volt az a bizonyos hirdetés, kitódva még avval, hogy ha már megtudta Önöd, hogy csak ruha teszi az embert!, hát akkor menjen ide, meg oda, Kelemen Marcihoz, meg Marton Kelemenhez, ott haphat olyat, amitől ember lesz a talpán, azt a kutyafejűt!

Érdekes kis irás, fene mulattató... És amilyen semmi-bolondságnak látszik, épp oly szomorú is. Lesújtó biz-e, mert hát a Nyugatot majom-utánzó életünk tartalmatlansága szurja ki általa azt a bizonyos zsákokat. Szomorú biz-e, mert hát, mi csúrés-csavarás benne, a mai kor embere így gondolkozik... Ha látnak az uccán egy sárgacipős, gondosan borotvált, léha járasú gavallért, aki 45 fok alatt hajlik meg, ha hölgyel találkozik, s aki csak 13 és fél fok alatt emeli meg cilinderét, ha férfiut köszönt, hát akkor arra rögvést kimondja a vétót a közvélemény: — kifogástalan uri ember! Erőpaer!...

És a nagy közöniségnek ezt a gyengéjét az ügyes kereskedők szépen kitapogatják és csinálnak belőle hirdetést: ilyenfélé: —

Csak ruha teszi az embert!

Hát csak tegye. Én tagadom. Lehet, hogy nekik is igazuk van, lehet, hogy egyikőnknek sincs! (m. l.)

— **Személyi hír.** Dr. Szontagh Antal miniszteri titkár, anyakönyvi felügyelő a tegnapi napon Kunszentmártonban időzött az anyakönyvek megvizsgálása végett. Mindent a lehető legnagyobb rendben talált.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Achim Zsigmond betétszerkesztő bíró hasonló minőségben Szarvasra helyezte át. Achim Zsigmond május 1-én foglalja el új állását.

— **Községi közgyűlés.** Kunszentmárton község képviselőtestülete 1913. április hó 10-én, csütörtökön délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott csekély érdeklődés mellett. A tárgysorozaton levő tárgyak között a legfontosabb volt a közbirtokosságtól kapott mederföldek értékesítése iránti határozat. Többször megirtuk már lapunkban, hogy a redemptus közbirtokosság átengedte Kunszentmárton községnek mindazon földeket, melyek a nevén és birtokában voltak karpótlásul a Fekete-örvényoszögért, melyből a Kajetánosok kaptak kielégítést. Ezeket a földeket az előjáróság felmérést és azon javaslattal lépett a képviselőtestület elé, hogy azokat haszonbérbeadás útján értékesítse. A javaslatot a képviselőtestület elfogadta. — B. Tóth Terézia végrendeletében házáat a kunszentmártoni szegényházra hagyta, melyet férje haszonélvezett. Most a férj is meghalt, tehát az örökség megnyitott Kunszentmárton község részére. Az örökség 600—800 koronát tesz ki. A képviselőtestület az örökséget a szegényalaphoz rendelte csatolni. Még több kisebb ügyet tárgyalat a képviselőtestület.

— **A körösladány kunszentmártoni vasut.** A kereskedelemügyi miniszter a mátra—körösladányi egyesült helyi érdekű vasutak Körösladány állomásától Köröstarcsa község érintésével az államvasutak Mezőberény állomásáig, folytatólagosan Békésszentandrás és Öcsöd községek érintésével a pusztatényő kunszentmártoni helyiérdekű vasut Kunszentmárton állomásáig vezetendő keskeny, esetleg szabványos nyomtávú, gőztüzemű helyiérdekű vasutvonalra kiadott előmunkálati engedély érvényét egy év tartamára meghosszabbította.

— **Április 11.** Az 1848-iki törvények szentesítésének napján, április 11-én Kunszentmárton iskoláiban az előadások szüneteltek. Minden osztálytanító nyolctól kilencig előadást tartott a növendékeknek a 48-iki törvényekről. Az összes középületeken a nemzeti zászló lengett.

— **A Körös.** Ahogy megjósoltuk, — a Körös kiöntött, előntötte a veteményes földeket és a község két közlegelőjét, az erdőket. Minthogy esőzésre van kilátásunk és a meteor is esőt jósol, valószínű, hogy a Körös áradni fog. A Körös vízállása 464 cm.

— **Házasság.** Szabó Ignác földbirtokos a Kunszentmártoni Takarékpénztár igazgatósági tagja folyó hó 8-án esküdtött örök hűséget úzv. Kátai Pál Imréné Kovács Julianna urnőnek Szentesen.

— **A polgári iskola államosítása.** A polgári iskolai bizottság, — az iskola alapítása óta azon van, hogy azt államosítsa, mert a fenntartással járó nagy terheket nemcsak az iskolai bizottság, de még a község sem bírja elviselni. Az iskolai bizottság a képviselőtestülethez fordult, hogy támogassa ebben a nehéz munkájában. A képviselőtestület kiküldte az előjáróságot, hogy a polgári iskola államosítása ügyében az iskolai bizottsággal karöltve járjon el és mindent kövessen el, hogy az iskola államosíttassék. Tegnap, szombaton Fazekas András főjegyző, Gergulics Pál főbíró, Dósa József plebános és Rényi Albert igazgatóból álló küldöttség járt ez ügyben vármegyénk főispánjánál: dr. Horthy Szabolcsnál. A küldöttséget dr. Kiss Ernő kerületünk országgyűlési képviselője vezette. A főispán megígérte, hogy teljes erejéből támogatni fogja a kunszentmártoniak mozgalmát. A jövő héten a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez megy a küldöttség.

— **Halálozás.** Úzv. Balga Lajosné Huttkey Etelka 1913. április hó 5-én, hosszas szenvedés után, Szegeden elhunyt. Négy gyermeke és kiterjedt rokonság gyászolja halálát. Huttkey Etelka itt nevelkedett Kunszentmártonban, itt is ment férjhez Balga Lajos tanítóhoz, ki az első „Kunszentmárton és Vidéke”-t szerkesztette. Később Makóra, az árvaház élére került férjével és férje haláláig ott is működött. Férje halála megtörte és nyugalomba vonult. Azóta Szegeden lakott nagy visszavonultságban, egyedül csak gyermekeinek élt. — Kunszentmártonban őszinte részvétet keltett Huttkey Etelka halála.

— **Triesti általános biztosító társulat** (Assicurazioni Generali) Budapest, V., Dorottya-utca 10. és 12. A „Közgazdaság” rovatában közöljük a Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali), e legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek, aki e cőből hozzá fordul a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítvány-, fűveg és jég- és viszontbiztosító r. t., baleset- és szavatossági biztosításokat az Első o. általános baleset ellen biztosító társaság, valamint kezességi és óvadék-biztosításokat, eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosításokat és versenylovak, telivérek és egyéb értékesebb tenyésztállatok biztosítását a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság számára. A kunszentmártoni ügynökség *Ringvald Sándor*.

— **Gondnoksági gyűlés** folyó hó 16-án, szerdán délután 4 órakor fog megtartani, miután e hó 9-én a gondnokság tagjai nem jöttek össze határozatképes számban.

— **Nagyszálloda közgyűlése.** A Nagyszálloda Részvénytársaság évi rendes közgyűlését április hó 10-én, délután 5 órakor tartotta meg a község háza tanácstermében. Most sikerült annyi részvényest összehozni, hogy a közgyűlés megtartható volt, nem úgy, mint március 31-én, amikor is Nagy Géza igazgató egyedül jelent meg a közgyűlésen. A csekély számban megjelent részvényesek az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentését tudomásul vették, a zárszámadást és a mérleget elfogadták. Elhatározta a közgyűlés, hogy az 1912. évre osztalékot sem ad, hanem a nagyszálloda jövedelmét adósságainak törlesztésére fordítja.

— **Palmas és Palmitás.** Nincsen abban semmi meglepő, hogy Palmas és Palmitas, az állam e két alkalmazottja, holott csak nemrégiben léptek szolgálatba, egyszerre nagyobb pozícióba jutottak. A soronkívüli váratlan előléptetéseket már egészen jól megszoktuk, még ha nem is a legnagyobb érdemesség alapján történnek, sőt ha tisztán csak a sógorság-kompasság kedvéért esnek meg minden rátermettség hiányával. A kincstár most előléptette új szivarjait, a Palmast és Palmitást, ezt egészen hivatalosan megtudhatjuk a Budapesti Közlöny mult számából, amely hirdetményt közül e két szivarfajta forgalmi keretének kiterjesztése tárgyában. Elmondja a hirdetmény, amit már eddig is tudtunk, hogy a fogyasztó e szivarokból 16, illetőleg 12 fillérért szerezheti be darabját, dobozban tíz darabonként is kapható, s az árusítók mennyiért vásárolhatják. Azt is megtudhatjuk, s ez már ujság, hogy ezentul nemcsak a budapesti, pozsonyi és fiumei körzetben lesznek forgalomban, hanem április elsejétől általános forgalomba kerülnek. Csak egyről nincs szó. Arról tudniillik, hogy a Palmasnak és Palmitasnak — ez a gyors karrierje nincs éppen kellően megokolva. Igaz, hogy vékonykák, a gallérjuk arany, vannak akik talán szívesen elmulatnak velük, alapjában véve azonban nem a legolcsóbbak és nem is a legjobbak. De hát a kincstár tudja, hogy mit csinál, ő látja hasznát, vagy kárát.

— **Ifjusági előadás.** A Kunszentmártoni Társ. Polgári Fiu- és Leányiskola ifjusági folyó évi április hó 19-én a Körös-szálloda dísztermében, az iskola tanulmányi kirándulási alapja javára ifjusági előadást rendez. Belépőjegyek: Első helyre 2 korona. Második helyre

1 korona 50 fillér. Harmadik helyre 1 korona. Diákjegy 40 fillér. Előadás kezdete pontosan 8 és fél óraker. Első és második helyre szóló jegyek előre válthatók Popovits Gábor gyógyszer-tárában. Műsor: Az igazgató ur. Bohózat 1 felvonásban. Irta: Ney K. Alapos, iskola igazgató F. Kiss Károly III. o., Lajoska, fia Veress Ferenc I. o., Vaskos, cirkuszigazgató Takács Péter III. o., Hannibál, eröművész Nagy Géza II. o., Vézna, tanítójelölt Lajó Gyula II. o., Jeromos, háziszolga Lebovits Ernő III. o. t. Hamupipőke. Daljáték 3 felvonásban. Irta: Váradai Antal. Zenéjét szerette Poldiné Ede. Karnagy: Országli Pál. A herceg Kakuk Ilonka III. o. A mostoha Király Gizella III. o. Első második leánya Kiss Mariska III. o.; Kecskés Erzsébet II. o. Koldusasszony Koroknay Karolin III. o. Hamupipőke Bozóky Ilonka III. o. *Kis tündérek:* Fazekas Margit, Habranyi Mária Ilona, Kovács Mariska, Lapath Erzsébet, Miksa Margit, Neuberger Izabella és Ringvald Rózi I. o.; Bozóky Nelly, Szabó Emilia és Török Sarolta II. o.; Biró Ilonka, Kovács Ilonka és Nagy Erzsébet III. o. növendékek. *Férfi vendégek:* Kovács Erzsébet és Tóth Margit I. o.; Bartha Erzsébet és Papp Erzsébet II. o.; Benke Ilonka, Gaál Rózi és Kakuk Erzsébet III. o. növendékek. *Női vendégek:* Fijala Elvira és Hubay Sarolta I. o.; Papp Mariska II. o.; Koroknay Karolin és Lengyel Rózi III. o. növendékek.

— **Utépítés vármegyénkben.** A kereskedelemügyi miniszter leiratilag értesítette Jász-nagykun-szolnokmegyei törvényhatóságát, hogy a törvényhatósági úthálózat keretében szereplő s még kiépítetlen, 9,5 km. hosszú mezőtúr-törökszentmiklósi utat, az 5,6 km. hosszú tiszaderzs-tiszaszentimrei utat, az 1,5 km. hosszú abádszalóki régi utat és a 6,5 km. hosszú mezőtúri-szarvasi utat államköltséggel kiépíteti. Értesítette továbbá a miniszter a törvényhatóságot, hogy az esetben, ha a törvényhatóságtól megfelelő hitelt nyerhet, úgy ennek a hitelnek, ha pedig nem, akkor a vasúti hozzájáró utakra rendelkezésre álló hitel terhére 6 éven belül kiépített a 3 km. hosszú szolnok-nagykőrösi utat, a 3,6 km. hosszú tiszaföldvári-vízsenyi utat, az 1,3 km. hosszú cibakházi beágzó utat, a 12 km. hosszú mezőtúr-mesterszállási utat, a 7,5 km. hosszú jászberény-felsőszentgyörgyi utat, a 21 km. hosszú jászakisér-jászlány-ujszási utat s a 11,3 km. hosszú puzstamonostor-jászfényszaru-zsámboki utat. Így Szolnokmegye most 82,8 km. hosszú műutat kap az államtól. Az állam megígérte még a 0,7 km. hosszú fegyvernek-vásártéri ut kiépítését is, ha azt a törvényhatóság előbb felveszi a törvényhatósági utak hálózatába.

— **Hármas jegyzőválasztás.** Öcsöd községében a Soós István nyugdíjazásával megüresedett községi főjegyzői állás betöltése végett most ejtették meg a választást. Harza Ferenc adóügyi jegyző, a helyettes főjegyző és Gólián Lajos közigazgatási jegyző a főjegyzői állásra egyenlő szavazatot kaptak. A főszolgabíró által megejtett sorshuzás folytán a főjegyző Gólián Lajos lett. Ennek helyére Harza Ferenc adóügyi jegyzőt, annak a helyére pedig Papp Zoltán közigazgatási segédjegyzőt választották meg.

— **Ebmarás.** Légrádi Mária cseléd leányt a Horváth Testvérek kutyája megmarta. Minthogy attól lehet tartani, hogy a kutya veszett volt, a leányt felszállították Budapestre a Pasteur intézetbe.

— **Birtokváltások.** A kunszentmártoni kir. járásbírószék telekkönyvi osztályánál az elmúlt héten a következő birtokváltások jegyeztettek be: Hürkecz Ferenc megvette Harangozó András földjét és ingatlanát 7846 koronáért.

Németország termésátlagai.

Ha tudjuk azt, hogy Németországuak 1885-ben kat. holdanként és az országos átlagban 820 mm. búzája termelt, holott 1907-ben országos búzatermés átlaga 1141 mm-áza volt, akkor méltán kérdezhetjük, miért fokozódott 321 mm-ázával országos átlag termése, holott nálunk ugyan ezen idő alatt csak 03 mm-ázával fokozódott az országos buza termésátlag. Hát e kérdésre a felelet igen egyszerű, az t. i., hogy míg Németország országos átlagban kat. holdanként 3 kg. műtrágyát használt el, addig 1987-ben 107 kg., tehát ugyanazon idő alatt míg termésátlaga búzából 321 mm-ázával emelkedett, műtrágya fogyasztása is 3 kg.-ról 127 kg.-ra szökött fel. Lehetetlenül tehát összefüggést nem találni a termésátlagok emelkedése és a műtrágya fogyasztás emelkedése között. Ellenben hazánkban 1885-ben a műtrágyákat nem is ismerték. Elterjedésük azóta is roppant lassú és ma is mindössze 12 kg. műtrágyát fogyasztunk el országos átlagban kat. holdanként. Nem állítjuk, hogy Németország buza termésátlagának nagymértvű emelkedését egyedül a műtrágyák okozták, kétségtelenül azonban, hogy e tekintetben a legnagyobb szerepük a műtrágyáknak volt. Nem kidobott pénz tehát az az összeg, a mit a gazda műtrágyáért kiad, mert a többtermelésben 3-4 szeresen térül meg annak ára, ha helyesen alkalmazza a műtrágyákat. Helyesen alkalmazzuk pedig a tavaszi kalászosok alá akkor, ha a kat. holdanként alkalmazandó 150 kg. szuperfoszfát kiszórását nem hagyja tavaszra, hanem hőmentes időben rászórjuk a megagyott szántásra, s csak beboronálását hagyja tavaszra.

Ebzárlat. Minthogy Kunszentmárton községben az ebveszettség megállapított, a járási főszolgabíró 40 napos ebzárlatot rendelt el.

Kivonat az anyakönyvből.

Kunszentmártonban 1913. április 5-től április 12 ig *születtek:* Kiss György, Kruzslicz István, Kollár Veronika, B. Nagy Mária, D. Gyóllai Máttyas, Gulyás Gyula, Taba Gyula. — *Házasságot kötöttek:* Somodi József és Szilák Viktória, Bor. Tóth János és Veres Erzsébet. — *Elhaltak:* Lazi Lőrinczné Szilák Erzsébet 40 éves.

Közgazdaság.

A Triesti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali).

Március hó 26-án a társaság 81-ik rendes közgyűlése tartott meg. Besso Marco elnök jelenti, hogy a társaság vezérigazgatója terralbai Richetti Odón súlyos egészségi tekintetéből és határozott orvosi rendeletről állásáról, melyet az intézet javára nagy szeretettel és felelet fényes sikerekkel töltött be, lemondott. Az igazgatóság és igazgatótanács, bár nagy sajnálattal, kénytelen volt az érdeműs vezérigazgatónak lemondását a jelzett körülményekkel igazolt visszavonhatatlan elhatározásául fogva tudomásul venni. De azon kívánságtól vezéreltetve, hogy Richetti ur értékes közreműködése és gazdag tapasztalatai a társaságak továbbra is megtartsanak, az igazgatóság és igazgatótanács indítványozza Richetti urnak, az igazgatóság tagjává való megválasztását. A közgyűlés Richetti ur lemondását a társaság körül szerzett hervadhatatlan érdemeinek hálás elismerése és mély köszönete kifejezése mellett tudomásul vette és őt közfelkiáltással az igazgatóságba beválasztotta. A közgyűlés elé terjesztett 1912. évi mérlegek előttünk fekvő jelentéséből látjuk, hogy az 1912. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 1,267,209,909 korona és 28 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 55,525,392 korona és 20 fillérre rúgtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 23,703,976 korona 65 fillérrel 375,547,656 korona 67 fillérre emelkedett. Az életbiztosítottak osztalék-alapja 7,141,183 korona 12 fillért tesz ki. A tüzbiztosítási ágban, beleértve a tükörvég biztosítást, a díjbevétel 18,925,541,149 korona biztosítási összeg után 32,426,892 korona 58 fillér volt, miből 11,26,023 korona 37 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 21,136,869 korona 21 fillérre rúgott és ez összegből 15, 02,274 korona 59 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 155,630,256 korona 27 fillér. A betörésbiztosítási ágban a díjbevétel 1,636,26 korona 93 fillérre rúgott miből levonván a viszontbiztosítást, a tiszta díjbevétel 916,019 korona 81 fillért tett ki. A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevétel kitétt 6,048,766 koronát mely a viszontbiztosítások levonása után 2,793,257 korona 34 fillérre rúgott. Károkért a társaság 1912-ben 49,019,662 korona 23 fillért és alapítása óta 1,112,818,171 korona 56 fillért fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 222,758,821 korona 22 fillér esik. A nyereség tartalé-

kok közül, melyek összesen 17,264,558 korona 20 fillérre rúgnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereség tartalékok, mely 7,360,599 korona 28 fillért tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozására alakított tartalék, mely az idei átalakulással együtt 7,924,932 korona 13 fillérre rúg, továbbá felemelendő a 160,000 koronára rúgó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az idei áttalással 2,219,026 korona 79 fillért tesz ki. Részvényenként 720 arany frank osztalet kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az idei átalakulások folytán 116,540,622 korona 40 fillérről 434,367,388 korona 47 fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 104,161,605 korona 92 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre kötött kölcsönök 45,159,521 korona 06 fillér. 3. Értékpapírok 242,001,442 korona 88 fillér. 4. Követelések államoknál és tartományoknál 40,422,113 korona 73 fillér. 5. Tárcza váltók 626,815 korona 16 fillér. 6. Készpénz és az intézet követelése a hitelezők követeléseinek levonásával 1,995,889 korona 72 fillér. Összesen 474,367,388 korona 47 fillér. Ezen értékekből 82 millió korona magyar értékekre esik. A „Minerva” általános biztosító részvénytársaság Budapestben, — mely az Assicurazioni Generali leányintézete, — egyéb ágazatain kívül foglalkozik a kezesség- és óvadék-, valamint az eltulajdonítás-, lopás-, hűtlen kezelés- és sétkasztás elleni biztosítással, nemkülönben a versenylovak, telivérek és más értékesebb tenésztállatok biztosításával, mely új ágazatokat nevezett társaság vezette be hazánkban.

Keveset használt BICIKLI eladó. Bővebbet a Lukács gyógyszer-tárban.

A LÁBASSY-féle

eke- és gépraktár

a Kossuth Lajos-utcába, a Papp Mátyás-féle házba helyeztetett át.

A m. kir. csendőrlaktanya alatt lévő

magtár

haszonbérbe kiadó. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos Mátray Lajos.

Kiss György és József piactéri házában, a templommal szemben, EGY LAKAS KIADÓ.

Jó családból való fiu

tanoncnak felvétetik

Herz Sándor divatáru üzletében Kunszentmárton.

Mátray Lajos kunszentmártoni téglatelepén egy jó karban lévő 10 lörös

cséplőgép van eladó.

Venni szándékozók értekezhetnek a tulajdonossal bármikor.

Keveset használt legújabb rendszerű, modern **billiárd asztal** helyszüke miatt **eladó.** Cim a kiadóhivatalban.

A közönség figyelmébe

ajánlom ujonnan berendezett, a mai kor kívánalmainak teljesen megfelelő

temetkezési-vállalatomat,

a mely Kunszentmártonban a legrégebbi és szakmabeli üzlet.

Kérem a közönséget, hogy szükséglet esetén tekintse meg raktáramat, ahol a szakmához vágó cikkek a legnagyobb választékban vannak. Ravatalozásokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, a legversenyképesebb olcsó árak mellett eszközölök.

Egyben felhívom a közönség figyelmét dus választékú

butorraktáramra

ia, ahol mindentféle menyasszonyi butorok készletben vannak.

Továbbra is kérem a közönség nagybecsű pártfogását, kiváló tisztelettel

CS. MOLNÁR FERENC.

NESTLÉ FÉLE
REGBEVÁLT GYERMEKISZT
 a legjobb és legolcsóbb
 DOBOZA 1.30 MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGERIÁBAN
 Próbadobozát ingyen kélő: HENRI NESTLÉ, Wien, I. Biberstr. 88

Fényképészet

Tizenöt éve Kunszentmártonban is hírnévnek örvendő fényképészeti műtermem most újonnan van berendezve. Ugyanis ott a legjobb kivitelű fényképek készülnek és pedig, szalon-, táj-, csoport és színes képek. Valamint sirkőbe porcellánra égetett képek, ugyszintén

életnagyságu képek

a legjobb kivitelben.

Tisztelettel

Sáray Szabó Albert

fényképész.

Tisztán

és világosan úgy kérje és fogadja el, ha szappant vesz hogy

KOLOZSVÁRI (HEINRICH-féle)

Glycerin szappan

Tojás „

Mandula „

Márvány „

A kolozsvári gyógyszappan-gyár azért lett világhírű, mert a legdrágább és teljesen ártalmatlan anyagból készíti szappanait.

Tej, tejfel

a Schreiber testvérek uradalmából mindennap 6 órától,

TURÓ

minden héten kétszer, szerdán és pénteken kapható

Molnár János

fűszer- és csemekekereskedésében

Kunszentmárton.

HUFLER ÉS KALECH

nap- és esernyőgyár

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9 sz.

Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű nap- és esernyőkben. Nagy választék valódi francia fűzőkben. Nagy raktár szőrmeárúknak. Javítások és áthuzatok a legolcsóbb árak mellett elfogadtatnak, ugyszintén mindenféle átalakítások. Rendelések posta útján eszközöltnak.

A legpraktikusabb Bot-ernyő 7 korona. Saját találmányu patent fűző 5 korona.

tanoncoknak
Ügyes fiu felvétetik SCHIFFER JAKAB FIAI rófos és divatáru-üzletében Kunszentmártonban. Egy ügyes kiszolgáló-leány is felvétetik.

Legideálisabb

CUMMI-SAROK

Minősége: a legjobb.

Ára: a legjutányosabb.

Alakja: a legökéletesebb.

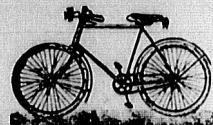
Egyed írusító Kunszentmártonban:

Ferenczy János.

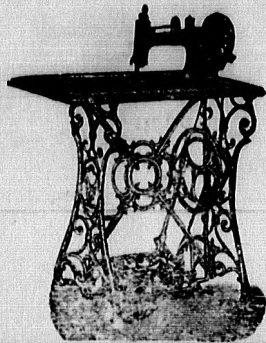

Kerékpározók

figyelmébe ajánlom, hogy az elismert kiténő minőségű

ALFA KERÉKPÁROK

egyedárusítását képviselem,

Kunszentmárton és környékére tehát ezen gyártmányu kerékpárok kizárólag csak nálam kaphatók.

Varrógép, kerékpár, gramofon és lemezek gyári raktára. Gummik és mindenféle alkatrészek raktáron. Óra-ékszer, látszerárúk, tajtpipa és chinai ezüstárúk nagy raktára.

Tisztelettel

DÉVAI JENŐ

KUNSZENTMÁRTON.

A tavaszi idényre

divatos női kalapok, kalapformák megérkeztek

Silberstein T.

divatárusnő,

Kunszentmárton, az új zsidótemplom mellett.

Átalakítások, javítások gyorsan és izlésesen eszközöltnak.

Első minőségű falitéglát

és

fedélcserépet

napi áron szállit bármily mennyiségben

Kunszentmártoni Községi Téglagyár.

Ferenczy József.

KOLLARIT-BÖRLEMEZ
KAUCSUK KOMPOZÍTIÓVAL BEVONT SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

UTÁNZATTÓL ÓVAKODJUNK!

KOLLARIT-BÖRLEMEZ

kaucsuk kompozitioval bevont ruganyos, viharbiztos és időtálló szagtalan fedéllemez. A jelenkor legjobb tetőfedéllemeze.

VÉGTELENÜL TARTÓS.

Régi zindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas. — Sem mázolni, sem mészlével bekenni nem kell.

Szolnokon kapható:

Mezőgazdasági Szövetkezetnél.